

Judikatūras krājums

Lieta T-590/20

Clariant AG
un
Clariant International AG
pret
Eiropas Komisiju

Vispārējās tiesas (trešā palāta paplašinātā sastāvā) 2023. gada 18. oktobra spriedums

Konkurence – Aizliegtas vienošanās – Etilēna tirgus – Lēmums, ar kuru konstatēts LESD 101. panta pārkāpums – Iepirkuma cenas elementa saskaņošana – Izlīguma procedūra – Naudas sods – Naudas soda pamatsummas korekcija – Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 37. punkts – Recidīvs – Pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 28. punkts – Neierobežota kompetence – Pretprasība par naudas soda palielināšanu

1. *Konkurence – Naudas sodi – Apmērs – Noteikšana – Pamatsummas korekcija – Atbildību pastiprinoši apstākļi – Recidīvs – Jēdziens – Pārkāpumu līdzība – Naudas soda pamatsummas palielinājuma likme – Komisijas novērtējuma brīvība – Ierobežojums – Samērīguma principa ievērošana – Laika, kāds pagājis kopš iepriekšējā pārkāpuma, ņemšana vērā*
(LESD 101. pants; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. un 3. punkts; Komisijas Paziņojuma 2006/C 210/02 28. punkts)

(skat. 37.–39., 48.–57., 61., 71.–74., 79.–84., 91., 92. un 95. punktu)

2. *Iestāžu akti – Pamatojums – Pienākums – Apjoms – Lēmums par konkurences tiesību normu piemērošanu – Lēmums, ar kuru tiek noteikts naudas sods un piemērots palielinošais faktors recidīva dēļ – Komisijas pienākums pamatot tādas palielinājuma likmes izvēli, kura noteikta recidīva dēļ – Neesamība*
(LESD 101. panta 1. punkts un 296. pants; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkts; Komisijas Paziņojuma 2006/C 210/02 28. punkts)

(skat. 100.–103. punktu)

3. *Konkurence – Naudas sodi – Apmērs – Noteikšana – Pamatsummas korekcija – Komisijas novērtējuma brīvība – Pamatnostādnēs paredzētās metodoloģijas nepiemērošana – Pieļaujamība – Nosacījumi – Lietas apstākļi un naudas soda preventīvā iedarbība – Aizliegta vienošanās iepirkumu jomā – Nepieciešamība Komisijai ņemt vērā inkriminētā nodarījuma ietekmi uz tirgu – Neesamība*

(LESD 101. panta 1. punkts; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkts; Komisijas Paziņojuma 2006/C 210/02 13. un 37. punkts)

(skat. 117.–123., 125.–127., 141., 143., 150. un 151. punktu)

4. *Konkurence – Naudas sodi – Lēmums, ar ko uzliek naudas sodus – Pienākums norādīt pamatojumu – Apjoms – Iespēja Komisijai atkāpties no pamatnostādņēm naudas soda aprēķināšanai – Stingrākas prasības attiecībā uz pamatojumu (LESD 101. un 296. pants; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkts; Komisijas Paziņojuma 2006/C 210/02 37. punkts)*

(skat. 167.–172. punktu)

5. *Konkurence – Naudas sodi – Lēmums, ar ko uzliek naudas sodus – Pienākums norādīt pamatojumu – Apjoms – Tādu vērtējuma elementu norādīšana, kas ļāvuši Komisijai izvērtēt pārkāpuma smagumu un ilgumu – Pietiekama norādīšana – Komisijas pienākums norādīt skaitliskus datus saistībā ar naudas soda aprēķināšanas veidu – Neesamība (LESD 101. pants un 296. panta otrā daļa; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkts)*

(skat. 177.–179. punktu)

6. *Konkurence – Naudas sodi – Apmērs – Noteikšana – Komisijas novērtējuma brīvība – Pārbaude tiesā – Savienības tiesas neierobežota kompetence – Apjoms – Uzliktā naudas soda apmēra noteikšana – Vērtēšanas kritēriji – Pārkāpuma smagums un ilgums – Pienākuma norādīt pamatojumu principa, samērīguma principa, sodu individualizēšanas principa un vienlīdzīgas attieksmes principa ievērošana (LESD 101. panta 1. punkts un 261. pants; Padomes Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punkts un 31. pants)*

(skat. 185. un 186. punktu)

7. *Konkurence – Naudas sodi – Apmērs – Noteikšana – Komisijas novērtējuma brīvība – Pārbaude tiesā – Savienības tiesas neierobežota kompetence – Pretprasība par naudas soda apmēra palielināšanu – Iekļaušana (LESD 101. panta 1. punkts un 261. pants)*

(skat. 221. un 222. punktu)

8. *Konkurence – Naudas sodi – Apmērs – Noteikšana – Izlīguma procedūra – Naudas soda samazināšana par apsūdzētā uzņēmuma sadarbību – Komisijas pretprasība par naudas soda apmēra palielināšanu – Uzņēmumiem piešķirtās priekšrocības atcelšana – Nepieciešamība izlīguma procedūras dalībniekiem piekrist naudas soda galīgajam apmēram un visiem tā parametriem, lai varētu noslēgt izlīgumu – Neesamība (LESD 101. pants; Komisijas Paziņojuma 2008/C 167/01 16. punkts)*

(skat. 222.–230. punktu)

Rezumējums

Ar 2020. gada 14. jūlija lēmumu¹ (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) Eiropas Komisija konstatēja, ka četri uzņēmumi ir pārkāpuši LESD 101. pantu, laikposmā no 2011. gada 26. decembra līdz 2017. gada 29. martam Beļģijas, Vācijas, Francijas un Nīderlandes teritorijā piedaloties vienotā un turpinātā pārkāpumā, kas izpaudās kā sensitīvas komercinformācijas un ar cenu noteikšanu saistītas informācijas apmaiņa, kā arī ar etilēna iepirkumu saistīta cenas elementa noteikšana.

Starp četriem šajā ziņā sodītajiem uzņēmumiem ir *Clariant International AG*, kas bez iebildumiem ir uzņēmies atbildību par tiešu dalību aplūkotajā pārkāpumā attiecīgajā periodā, un *Clariant AG*, kas bez iebildumiem ir uzņēmies “solidāru” atbildību kā *Clariant International AG* mātesuzņēmums.

Lai aprēķinātu abiem šiem uzņēmumiem solidāri uzlikto naudas sodu, Komisija, pirmām kārtām, noteica pamatsummu, ņemot vērā etilēna iepirkumu apjomu laikposmā, kas attiecās uz pēdējo pilno gadu, kurā prasītāji piedalījās pārkāpumā, proti, 2016. gadu.

Otrām kārtām, Komisija veica naudas soda pamatsummas korekcijas. Pirmkārt, saskaņā ar pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai² 28. punktu tā par 50 % palielināja naudas soda pamatsummu, ņemot vērā recidīvu kā atbildību pastiprinošu apstākli. Otrkārt, saskaņā ar pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 37. punktu tā par 10 % palielināja pamatsummu, ņemot vērā konkrētos lietas apstākļus un vajadzību noteikt naudas soda apmēru ar pietiekamu preventīvu iedarbību.

Visbeidzot, trešām kārtām, pēc tam, kad Komisija pārliecinājās, ka naudas sods nepārsniedz 10 % no abu uzņēmumu kopējā apgrozījuma 2019. gadā, Komisija tiem piešķīra 30 % naudas soda apmēra samazinājumu par sadarbību saskaņā ar 2006. gada paziņojumu par sadarbību³, kā arī 10 % samazinājumu par sadarbību izlīguma procedūrā.

Clariant AG un *Clariant International AG* iesniedza prasību par apstrīdētā lēmuma daļēju atcelšanu, ciktāl tas attiecas uz uzliktā naudas soda apmēru, un pakārtoti – par šī apmēra samazināšanu. Turklāt tie lūdz noraidīt Komisijas pretprasību palielināt naudas soda apmēru, atceļot 10 % samazinājumu, kas tiem piešķirts par sadarbību izlīguma procedūrā.

Vispārējā tiesa noraida prasību pilnībā un noraida arī Komisijas pretprasību. Spriedumā tā it īpaši aplūko jautājumu par to, vai naudas soda pamatsummas palielinājuma piemērošana saskaņā ar pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 37. punktu bija pamatota, jo šī bija aizliegta vienošanās iepirkumu jomā. Turklāt atbilstoši savai neierobežotajai kompetencei tā spriež par Komisijas pretprasību, kurā lūgts atcelt 10 % samazinājumu, kas prasītājiem piešķirts par sadarbību izlīguma procedūrā, jo, celdami šo prasību, tie apšaubīja pierādījumus, kurus bija atzinuši un apstiprinājuši izlīguma vajadzībām.

¹ Komisijas Lēmums C(2020) 4817 final (2020. gada 14. jūlijs) par procedūru saskaņā ar LESD 101. pantu (AT.40410 – Etilēns).

² Pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai, piemērojot Regulas (EK) Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta a) apakšpunktu (OV 2006, C 210, 2. lpp.).

³ Komisijas Paziņojums par atbrīvojumu no sodanaudas un sodanaudas samazināšanu karteļu gadījumos [naudas soda un tā apmēra samazināšanu aizliegtu vienošanos lietās] (OV 2006, C 298, 11. lpp.).

Vispārējās tiesas vērtējums

Pirmkārt, Vispārējā tiesa noraida pamatu, ar kuru tiek apgalvots, ka Komisija esot kļūdaini palielinājusi naudas soda pamatsummu atbilstoši pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 37. punktam, pamatojoties uz vajadzību ņemt vērā gan lietas apstākļus, gan panākt preventīvu iedarbību.

Šajā gadījumā Vispārēja tiesa vispirms norāda – tā kā pārkāpums izpaudās kā aizliegta vienošanās iepirkumu jomā un visi dalībnieki nepiedalījās vienos un tajos pašos lejupejos tirgos, Komisija naudas soda pamatsummu aprēķināja no iepirkumu apjoma, nevis no pārdoto preču pārdošanas apjoma lejupejos tirgos.

Pēc tam tā konstatē, ka, šai pamatsummai saskaņā ar pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanas 37. punktu piemērojot 10 % palielinājumu, Komisija ir pienācīgi īstenojusi savu novērtējuma brīvību un nav pieļāvusi acīmredzamas kļūdas vērtējumā. Proti, Komisija ir ņēmusi vērā lietas apstākļus, t.i., ka aplūkotā aizliegtā vienošanās bija aizliegta vienošanās iepirkumu jomā un iepirkumu apjoms, kas ņemts vērā pārdošanas apjoma vietā, pats par sevi nevarēja būt piemērota kompensācijas vērtība, lai atspoguļotu pārkāpuma ekonomisko nozīmīgumu. Tā ir arī ņēmusi vērā vajadzību panākt naudas soda preventīvu iedarbību, konstatējuma, ka tad, ja pamatnostādnes naudas soda aprēķināšanai paredzētā vispārējā metode tiktu piemērota, neveicot nekādas korekcijas, preventīvā iedarbība netiktu nodrošināta. Savukārt Komisijai nebija jāņem vērā inkriminētā nodarījuma ietekme uz tirgu, jo atbilstoši pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 37. punktam nav nepieciešams iepriekš pierādīt šādu ietekmi, lai palielinātu naudas sodu.

Visbeidzot Vispārējās tiesas ieskatā Komisija ir norādījusi pamatojumu, kura dēļ tā uzskatīja, ka lietas apstākļi un vajadzība panākt naudas soda preventīvu iedarbību attaisno novirzīšanos no vispārējās metodes un šīs pamatsummas palielināšanu, un ka tā ir pienācīgi paskaidrojusi elementus, kurus tā ir ņēmusi vērā, lai noteiktu, ka naudas soda pamatsummas 10 % palielinājums ir atbilstošs. Šajā ziņā, ņemot vērā, ka Komisijai nebija jānorāda skaitliski dati, kas attiecas uz katru aprēķināšanas metodes posmu, tai nebija jāsniedz papildu paskaidrojumi par konkrēto izvēlēto palielinājuma likmi.

Otrkārt, Vispārējā tiesa noraida Komisijas pretprasību. Tā konstatē, ka izlīguma procedūras dalībniekiem apmaiņā pret tāda naudas soda 10 % samazinājumu, kas tiem tiktu uzlikts parastās procedūras beigās, tostarp ir jāatzīst sava atbildība par pārkāpumu un jānorāda maksimālais naudas soda apmērs, ko tie gaida, ka Komisija tiem uzlikts, un ko tie būtu gatavi pieņemt izlīguma procedūrā. Tomēr Vispārējā tiesa norāda, ka izlīguma procedūras dalībniekiem saskaņā ar paziņojumu par izlīgumu⁴ nav jāpiekrīt naudas soda galīgajam apmēram un visiem tā parametriem, lai varētu noslēgt izlīgumu.

Tādējādi faktu, ka *Clariant AG* un *Clariant International AG* izlīguma iesniegumā ir apstiprinājuši maksimālo naudas soda apmēru, nevar pielīdzināt precīzā galīgā apmēra un tā aprēķināšanas kārtības, tostarp korekciju, kas veiktas saskaņā ar pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 28. un 37. punktu, apstiprināšanai. Turklāt naudas soda palielinājumu, kas piemērots saskaņā ar minēto pamatnostādņu 28. un 37. punktu, šie uzņēmumi izlīguma iesniegumā nebija tieši apstiprinājuši, un procedūras gaitā par to nebija vienotas izpratnes ar

⁴ Komisijas Paziņojums par izlīguma procedūras kārtību kartelju [aizliegtu vienošanos] lietās, lai pieņemtu lēmumus saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 7. un 23. pantu (OV 2008, C 167, 1. lpp.).

Komisiju. No tā izriet, ka Komisija nevarēja balstīties uz pieņēmumu, ka prasītāji naudas soda palielinājumu saskaņā ar pamatnostādņu naudas soda aprēķināšanai 28. un 37. punktu vairs neapšaubīs, ceļot prasību.

Tālab, ņemot vērā, ka šie uzņēmumi ar savu prasību apstrīd tiem uzliktā naudas soda apmēru, apgalvodami, ka minēto punktu piemērošana ir kļūdaina, Komisija nav pierādījusi, ka tā būtu pamatoti atcēlusi 10 % samazinājumu, kas tiem tika piešķirts par sadarbību izlīguma nolūkā.

Ņemot vērā šo informāciju, Vispārējā tiesa noraida prasību pilnībā un noraida arī Komisijas pretprasību.